No. 1335 Zaterdag 31 Juli 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 30 Juli.

Stoomschip EN Stoomsloep.

Hetgeen wij hieronder laten volgen, zal voor de Vereeniging *Moederland en Koloniën* van minder belang zijn. Wij meenden daarom de bespreking van art. 11 onder een afzonderlijk hoofd te moeten plaatsen.

Art. 11 van het Program luidt: Het Bestuur blijve voortdurend zijne aandacht wijden aan de middelen van verkeer te land en te water."

Volgens de Toelichting wil dit artikel zeggen, dat voor Curaçao en de verschillende eilanden eene goede verbinding met de buitenwereld een vereischte is.

Ja zeker, onze verbinding met het Buitenland is voor ons het voornaamste middel van bestaan.

Wij zijn het Koloniaal Bestuur dankbaar, dat de stoomverbinding tusschen onze eilanden onderling niet werd opgeheven, toen de *Christiansted* ons in den steek liet en naar Japan trok. Een nieuw stoombootje wordt nu voor onze Kolonie gebouwd en zal in het begin van het volgend jaar onze eilanden weder onderling verbinden.

Als die stoomdienst een vlugge en geregelde verbinding tot stand brengt, zullen onze eilanden zich meer verbonden gevoelen en meer samen kunnen werken met elkander tot het gemeenschappelijk doel, den vooruitgang der Kolonie.

Onze Bovenwindsche eilanden, bijvoorbeeld houden tot dus verre veel meer voeling met Fransche en Engelsche en Deensche Antillen dan met de eilanden der eigen Nederlandsche Kolonie Curaçao.

De stoomverbinding zal een wisselwerking tusschen alle eilanden der geheele Kolonie in het leven roepen.

Waarom wij hier zoo zeker van zijn?

De *Christiansted* heeft dit toch ook niet uitgewerkt, zal men wellicht ons tegenwerpen.

Wij geven gaarne toe, dat die wisselwerking tusschen onze eilanden onderling tijdens de vaart der *Christiansted* nog niet zóó groot was, dat ze door een ieder moest worden opgemerkt. Maar ze bestond wel, ofschoon nog nietig en gering; de betrekkingen toen der tijd gemaakt zullen nu nauwer worden toegehaald. Men heeft door het interregnum van den *Gouverneur van den Brandhof* verschillende voordeelen van een stoomverbinding ontdekt en verlangt thans zelfs naar het nieuwe stoombootje.

De bewoners der verschillende eilanden komen door een stoomverbinding meer in de gelegenheid om elkander te leeren kennen. Hoe vele Curaçaonaars, die nooit op Aruba of Bonaire geweest waren, hebben per *Christiansted* deze eilanden toen kunnen bezoeken.

Niet dadelijk zullen dergelijke pleiziertochtjes ook praktisch nut opleveren, maar met der tijd zeer zeker. Ook pleizierreizen naar de dichtst bijgelegen republieken kunnen onzen handel en scheepvaart bevorderen. Met de *Christiansted* is niet alles geloopen, zooals wij dat wenschten, maar dat zal met de *Prinses Juliana* wel beter gaan. Er is nu leergeld betaald, en nog al veel ook: dat brengt zijn rente wel op. Men zal den stoomdienst nu veel geregelder moeten inrichten; een dienst, waarop men niet rekenen kan, heeft veel van zijn praktisch nut verloren.

Alleen een zeer geregelde stoomverbinding kan zich langzamerhand ontwikkelen. Een vast reisplan, met vaste dagen en uren van vertrek is de meest noodzakelijke voorwaarde tot ontwikkeling van een reisgelegenheid, of vervoermiddel voor vracht.

Dát juist heeft een stoomverbinding op een zeilverbinding voor, dat men niet afhangt van weer en wind, maar vooruit berekenen kan de uren van vertrek en aankomst. Wordt echter het vaarplan der stoomboot telkens veranderd, en dikwerf zonder dat het publiek tijdig kan gewaarschuwd worden, ja, dan verliest zulk een ongeregelde stoomverbinding veel van de voordeelen, welke zij boven de zeilverbinding bieden kan.

Slechts een geregelde verbinding kan een goede verbinding tuschen de eilanden genoemd worden.

Treffen wij het nu dat de *Prinses Juliana* meer modern er gerieflijker ingericht dan de *Christiansted*, ook nog vlugger loopt, gelijk is aangekondigd, dan kunnen veel van de grieven, die men tegen het vorig stoombootje had, voorkomen worden.

„Een goede verbinding met de buitenwereld" zal vervolgens voor onze Kolonie worden bereikt, wanneer onze haven zoodanig zal zijn ingericht, dat zij meerdere gemakken aan handel en scheepvaart bieden zal.

Een betere en vluggere loodsdienst is daarbij ten zeerste gewenscht.

Een stoombootje voor den loods dunkt ons toch werkelijk noodzakelijk.

De booten behoeven dan niet zoo lang buitengaats te wachten, wanneer er meerdere te gelijk voor de haven liggen, en de brug zal spoediger het verkeer tusschen Willemstad en Overzijde herstellen, als de zeilschepen door den loods worden binnengesleept. Meermalen is dit verkeer thans voor een half uur en langer gestremd.

Heel duur is zóó'n bootje niet.

Had men eenige jaren geleden een stoombootje voor den loods in plaats van voor den Gouverneur aangeschaft, dan zou men zooveel meer onkosten niet gemaakt hebben, maar ongetwijfeld zou deze uitgave voor de Kolonie veel productiever zijn gemaakt.

Wij misgunnen den Gouverneur zijn eigen sloep niet, maar dit behoeft daarom nog geen stoomsloep te wezen. Met een net bootje, voortgetrokken door de stoomloodsboot komt Z. H. E. G. die paar maal in 't jaar, dat er een oorlogsschip bezocht moet worden, er even snel en veel goedkooper.

Kan dat stoomsloepje van den Gouverneur niet veranderd worden in een sloep voor den stoomloodsdienst?

Erg zeevaardig is het, gelooven wij, nu juist niet. Bij hooge zeeën kon het wel eens naar onderen duikelen, maar misschien is dit met een kleine verandering, bedekking of verhooging, te verhelpen.

Als wij ons niet vergissen, staat dat sloepje op rekening van het Rijk en zou het dus door de Kolonie moeten worden overgenomen.

Nu er toch betaald moet worden, kan men veel beter een echt sleepbootje voor den loods aanschaffen, denkt iemand misschien.

Zeker; maar het sloepje is er, en 't bootje moet nog komen.

Daarbij, het blijft toch werkelijk jammer, dat de stoomsloep zoo bitter weinig gebruikt zal kunnen worden, als zij alleen voor den Gouverneur bestemd is, terwijl een stoomloodsdienst reeds nu zeer nuttig zou wezen, al was het alleen maar om de zeilschepen wat vlugger door de haven te sleepen.

En het geld, wat de Kolonie er voor zou moeten storten, keert weer terug naar het Rijk.

De Toekomst van de Zoutindustrie in onze Kolonie.

Ingezonden.

II.

Sommigen zijn van meening, dat de zoutindustrie in onze kolonie in de naaste toekomst onherroepelijk ten doode is opgeschreven. Vooralsnog deel ik die opinie niet. Zeer zeker laten de vooruitzichten zich donker aanzien. Deze industrie, die zooveel kan bijdragen tot den bloei van onzen handel en scheepvaart en om tal van menschen onder de arme buitenbevolking juist in den drogen tijd werk te verschaffen, *moet* en *kan* met inspanning van aller krachten weer opleven en tot bloei gebracht worden. Doch alles wijst er op, dat in dezen het particulier initiatief zijn eigen weg zal moeten gaan. Waar echter één enkel belanghebbende, hulpeloos en zonder uitkomst te vinden, gedwongen wordt moedeloos de handen in den schoot te leggen, daar kan door onderlinge en krachtige samenwerking van allen veel verbetering tot stand worden gebracht.

Alles staat tegenwoordig in het teeken van coöperatie. Vennootschappen, maatschappijen, trusten, syndicaten, cartels, enz. ontwikkelen over de geheele wereld een geweldige macht. Alléén onze kolonie blijft achterlijk, is in dezen wantrouwig en ook zonder ondervinding. Toch zal in die richting de verbetering moeten gezocht worden. Daarover wil ik trachten eenige denkbeelden aan de hand te geven. Misschien zullen niet alle ten volle voor verwezenlijking vatbaar zijn, mogelijk zelfs bestreden worden.

Ik geef mijn opinie voor elke andere, die beter is. Het zou reeds aanmerkelijk veel gewonnen zijn, wanneer mijn geschrijf tot nadere en grondige bespreking aanleiding gaf om deze gewichtige zaak eens ter dege onder de oogen te zien. „*Du choc des opinions jaillit la vérité.*"

Tot de personen of corporaties, die meer of minder bij de zoutindustrie in kolonie belanghebbend zijn, behooren op de allereerste plaats de zoutprocudenten, dat zijn de eigenaars van salignes of z. g. zoutplantages; verder de „Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, ZOUTWINNING en Visscherij" en meer indirect onze Kamer van Koophandel, die te waken heeft voor de belangen van onzen handel, nijverheid en scheepvaart.

Het zou te wenschen zijn, dat elk dezer drie corporaties eerst ieder afzonderlijk een zakelijke en grondige bespreking van de onderhavige kwestie hield, de eerste om althans in princiep tot een combinatie of syndicaat te geraken en de grondslagen er van in hoofdlijnen vast te stellen; de beide anderen, om te overwegen, welke voorlichting en daadwerkelijken steun zij de nieuwe onderneming kunnen verzekeren.— — Daarna kunnen alle drie, hetzij en corps hetzij door speciaal afgevaardigde commissie vertegenwoordigd, te zamen bijeenkomen ter bespreking van alle voorstellen en om het werkplan definitief te bepalen.

Een kapitaal punt, wat meer direct de deelgenooten dezer trust, dus de salignes—eigenaars betreft, en dat van het allergrootste gewicht is, omdat het de basis moet zijn van het welslagen dezer onderneming, is, dat zij zich voortaan van allen onderlingen naijver, van elke poging tot concurrentie onder elkander zullen moeten onthouden. Door samenwerking alléén zal men eerst groote en blijvende voordeelen behalen, die verre opwegen tegen een winst, die misschien gering en slechts tijdelijk en bij toeval één enkelen in den schoot valt.

Wanneer deze zouttrust in onze kolonie werkelijk tot stand komt, stel ik mij haar inrichting, ruw geschetst, aldus voor:

De eigenlijke zoutwinning en administratie der zoutpannen blijve uitsluitend voor rekening van en beheerd door de resp. eigenaars. Althans gedurende de eerste jaren en zoolang de instandhouding van

Feuilleton.

Een Keerpunt.

In een te Dordrecht gehouden verkiezingsrede beweerde dr. Kuyper, de Anti-Revolutionaire leider, dat Nederland gekomen is tot een keerpunt in de staatkundige geschiedenis.

Het is niet van belang ontbloot eens te vernemen hoe spreker dit tracht te bewijzen.

Volgen wij het verslag dat de N. R. Ct. van Kuyper's rede geeft.

Spreker wil slechts één punt bespreken, slechts een enkel onderwerp, doch dat ditmaal aan de algemeene verkiezingen zulk een hoogst ernstig karakter verleent. En dit punt is, dat we thans toegekomen zijn aan een keerpunt in onze staatkundige geschiedenis, waardoor de zaken zijn omgezet.

Dit denkbeeld is niet van mij, zegt spreker. Eere, wien eere toekomt! De gedachte is van het Handelsblad. In 1873, toen de Standaard pas liep, toen de anti-revolutionairen zich voor het eerst ernstig in den stembusstrijd hadden gemengd, met het gevolg, dat de conservatieven een geduchten klap kregen, scheef het Amsterdamsch blad o. m.:

„Door het optreden van de Standaard heeft onze staatkundige geschiedenis een keerpunt bereikt. Er is aan de conservatieve partij een slag toegebracht, die zij niet licht te boven zal komen." Het Handelsblad voegde er echter bij, dat de Standaard zal gevoelen, dat, door de conservatieven opzij te dringen, zij er nog niet is. Ze komt te staan tegenover de liberalen en dan zal het blijken, dat, hetgeen ze thans heeft gedaan, slechts kinderspel is geweest. En het blad besluit met er met nadruk op te wijzen, dat het optreden van de Standaard een prikkel te meer voor de liberalen moet zijn, om krachtig voor hun beginselen te strijden.

Inderdaad, 1873 is voor den politieken strijd een uiterst gedenkwaardig jaar.

In 1878 een tweede keerpunt, toen het volkspetionnement optrok tegen „de scherpe resolutie". En nog grooter keerpunt is thans aangebroken, als nu de uitslag van de verkiezingen er toe zullen leiden, dat aan de rechtsche groepen de eer te beurt zal vallen, de vaderlandsche politiek te mogen leiden. (Applaus.)

Ter toelichting van het door spreker behandelde punt wees hij er op, dat Nederland 15 eeuwen lang een christenland was in dien zin, dat het huiselijk, maatschappelijk en staatkundig leven rustte op christelijken grondslag.

Na 1789 is de stroom van de revolutie-beginselen ook tot ons vaderland doorgedrongen. Spreker zal daarvoor niet liberalen van allerlei gading aanklagen. Begin veeleer, zegt spreker, u zelf aan te klagen en uw voorouders. Van achteren bezien, is het onvergeeflijk geweest, dat in die dagen het publieke leven onder de christenen zich zoo weinig heeft ontwikkeld. Het christenvolk trok zich het meest terug. Hier gold het: „zooals de heeren wijzen, zullen wij het prijzen." Vandaar, dat het christenvolk er de schuld van draagt, dat de regenten, onzaliger nagedachtenis, den voet hebben gezet op onze volksvrijheden en deze ten onder hebben gebracht. Daardoor wordt verklaard, hoe priesters en predikanten er toe kwamen, met ons volk om den vrijheidsboom te gaan dansen.

Het nationale leven was toen uit. In dit tijdperk moest een Oranjevorst met een visscherspink de vlucht nemen. Daarna volgde de ongelukkige verbinding met België, de ellende van den Belgischen opstand, waardoor onze financiën schrikkelijk achteruitgingen. En toen eindelijk in 1839 de vrede kwam, heerschte er in ons land op politiek gebied een volkomen anarchie. Daarom de mislukking van de grondwetsherziening. In de jaren 1845 tot 48 was ons nationale leven zoo gekrenkt, was het verzet tegen Oranje zoo groot, dat zelfs de Arnhemsche Courant een gemaskerde bedreiging bevatte — ze had den naam van Koning Willem III omgekeerd in Melliw —; de Koning werd met het schavot bedreigd, als hij niet aan de eischen van het volk zou tegemoet komen.

Tot nu toe miste men den man van kracht, die de orde zou weten te herstellen. De man, die dat gedaan heeft gekregen was Thorbecke, een naam, niet geliefd in onze kringen, zegt spreker, maar wel steeds gewaardeerd. Hij heeft de oranjeliefde van ons volk gesterkt, hij heeft de hooge verdienste gehad, na een lange worsteling sedert 1795, voor ons land een constitutioneel parlementair stelsel te krijgen, waardoor de vrijheden van ons volk gewaarborgd werden.

Doch de oorzaak van de worsteling die na het optreden van Thorbecke ontstond, is deze, dat de groote staatsman niet de christelijk-nationale beginselen beleed, doch de groote revolutie van 1789 aanvaarde als een begin van een aera, om tot een goed bruikbaar staatsgebouw te geraken.

Thorbeck's doorzetten van dit stelsel heeft de noodzakelijkheid meegebracht, om tegen hem ten strijde te trekken.

Thorbecke kende ons volk wel in die mate, dat hij wist, dat het overgroot deel de christelijke beginselen, waarvan hij zich afwendde, beleed. Hoe is het hem nu gelukt, het constitucioneele parlementaire stelsel door te voeren zonder door die meerderheid te worden overvleugeld?

In de eerste plaats zorgde hij er voor, dat de kiezers zoo beperkt mogelijk werden genomen en nog wel uit die kringen, op wier sympathie hij rekenen kon. Geen beperkt stelsel aldus, maar een stelsel, dat het Christelijk volksdeel pijnlijk aandeed, dat berustte op kapitalistisch overwicht. Het was het middel, om het Christenvolk er onder te houden.

Vandaar dikwijls stemmen uit onze kringen, vervolgt spreker, die aandrongen op censusverlaging, zij het niet in eens, dan geleidelijk. Doch dit denkbeeld werd door de liberale volksvertegenwoordigers met verwoedheid bestreden. Prof. Spruyt schreef dan ook in de N. R. Ct., dat, als een census verlaagd zou worden, de anti-revolutionairen dan de baas zouden worden.

Doch met den census alleen zou men er niet gekomen zijn en daarom moest er nog een tweede middel zijn en dat werd gevonden in de districtsverdeeling. Dat hiermede niet te veel gezegd wordt, zegt spreker, bleek uit Dordrecht en uit Sneek 't sterkst.

Dordrecht had vroeger een antirevolutionair afgevaardigde. Doch nauwelijks had men dit gemerkt, of het district werd zoo gewijzigd, dat de anti-revolutionair werd verdreven en een liberaal gekozen werd.

Doch het sterkst kwam dit uit in Sneek. Dat district vaardigde twee leden naar de Kamer af. Het dreigde anti-revolutionair te worden. Men heeft er toen een oostelijk deel bijge-

den bond dit niet nadrukkelijk vordert, blijve dit deel geheel buiten de sfeer zijner werkzaamheid liggen.

De Bond zoekt, ontvangt de bestellingen, voert ze uit, regelt den verkoop en export. De lijst der leden, opgemaakt hetzij in alfabetische orde, of vastgesteld bij loting of volgens ieders jaarlijksche gemiddelde zoutproductie, wijst de volgorde en beurten aan, volgens welke telkens de verkoop en export aan elk der leden toekomt. Dit is zeker een terrein, waarop voetangels en klemmen liggen, dat met veel omzichtigheid zal moeten betreden en afgebakend worden.

Men bepale een vasten en uniformen exportprijs voor het zout per vat. Een prijs, dien men elk jaar of om de twee jaar kan herzien en wijzigen. Dezen prijs stelle men zeker de eerste jaren niet al te hoog. De koopers en afnemers moeten nog aangelokt worden. Die prijs zal bovendien lager moeten zijn, dan de normale prijs, die op de Turks-eilanden [Zuid-oostelijk van de Bahama-eilanden] bedongen wordt, voor eerst omdat juist deze eilanden met St. Martin onze voornaamste mededingers zijn op de N.-A'sche markt, ten tweede omdat de vrachtprijzen voor Turks-eilanden, als zijnde veel noordelijker in de route naar New-York gelegen, wel goedkooper zullen zijn. Voor zout, bestemd voor uitvoer naar Venezuela, Columbia, Suriname en andere landen, meer Zuidelijk gelegen, waarvoor men de concurrentie met de T.-eilanden minder te duchten heeft, kan men een hoogeren prijs bepalen.

Het belang der onderneming zal noodzakelijkerwijze met zich meebrengen, dat van wege den Bond een agent of vertegenwoordiger worde aangesteld te New-York en op die plaatsen, die groote centra van import zijn of kunnen worden van ons zout. Die agent zoekt afnemers onder de groothandelaars, onderhandelt met hen, neemt hun bestellingen aan en brengt ze over naar het Bestuur van onzen Bond. Daarvoor ontvangt hij zijn vaste provisie. Voor particuliere zoutproducenten in onze kolonie of van andere plaatsen mag hij geen tusschenpersoon of vertegenwoordiger zijn of opdrachten uitvoeren.

Al de kosten door het Bestuur in het belang van den Bond en den gemeenschappelijken zouthandel gemaakt, worden bestreden uit een fonds, gevormd uit een jaarlijksche contributie der deelnemende leden en uit een hoofdelijken omslag pondsgewijze te berekenen naar het aantal door elk lid afgeleverde vaten zout gedurende dat jaar.

Het Bestuur wordt door en uit de coöpereerende zoutplanters gekozen, treedt bij beurten af en is niet terstond herkiesbaar.

Wat verder nog aan volledigheid ontbreekt, om dit mechanisme een goeden en geregelden gang zonder horten of stooten te verzekeren, wordt door de leden of het bestuur aangevuld en bijgewerkt.

Rincon

P. A. EUWENS.

Hudson en Fulton.

I. DE ONTDEKKING DER HUDSONRIVIER.

Geografische kennis in Hudson's dagen.

Tusschen 2 September en 4 October 1609 ontdekte Henri Hudson, een Engelsch zeevaarder, varende onder Hollandsche vlag, de rivier, die zijn naam draagt, in den thans genoemden Staat New-York.

Om het belang van deze reis in 't licht te stellen, is het noodig de geographische kennis van Amerika, 300 jaar geleden, en den uiterst geringen invloed, dien de Europeesche beschaving destijds op dit vasteland had, zich in 't geheugen te roepen.

Bij 't begin der zeventiende eeuw was de Europeesche bekendheid met Noord- en Zuid-Amerika, — behoudens uitzonderingen hierna te vermelden — bijna uitsluitend beperkt tot de zeekust: Tusschen de aankomst der Noormannen op de kust van Nieuw-Engeland in 't jaar 1000 of vroeger en de reis van Sir Francis Drake naar de Stille Zuidzee in 1579, hadden zeevaarders van verschillende nationaliteiten in 't algemeen de kusten gevolgd van Baffinland naar beneden, langs Labrador, Nova-Scotia, de oostelijke Vereenig de Staten, de landen aan de Golf van Mexico en de Caraïbische Zee, de oostkust van Zuid-Amerika, door de straat van Magellan naar boven langs de westkust van Zuid-Amerika en Noord-Amerika tot aan Oregon. Doch, met dit alles niettegenstaande, was de Europeesche kennis van de beide Amerika's om verschillende redenen uiterst rudimentair:

Vooreerst deed men op de meeste dezer reizen de kust slechts bij tusschenpoozen aan en kende men ze slechts in haar meest in 't oog springende trekken. De détails waren zeer weinig onderzocht.

Vervolgens waren juiste opnamen van breedte en lengte en nauwkeurige onderzoekingen, die de grondslag zijn van het nauwkeurig maken van kaarten, in dien tijd onmogelijk, ten gevolge van de ruwe instrumenten bij de scheepvaart in gebruik, en de daaraan correspondeerenden onvolmaakten stand der marine-wetenschap.

Op de derde plaats was het een eeuw, waarin om den nationalen naijver, de onderzoekers hun ontdekkingen niet in den breede aan de wereld bekend maakten, zoodat het moeilijk was de bevindingen der verschillende zeevaarders met elkaar te vergelijken, in overeenstemming te brengen en te verbeteren.

Om deze redenen waren de kaarten der Nieuwe Wereld voor Hudson's tijd onvolmaakt, onjuist en dwaas verkeerd.

Het land binnen deze merkwaardig ongeëvenredigde omtrekken was bijna onbekend. De St. Laurensrivier was men opgevaren, tot waar in 1606 Montreal en Quebec gesticht werden. Te Port Royal (Nova Scotia) hadden de Franschen zich gevestigd, doch het werd in 1607 verlaten. Een of twee der breedere rivieren van Maine waren tot op korten afstand opgevaren en te Pemaguid was een Engelsche kolonie gevestigd, doch in 1606 verlaten. De Hudson-rivier was men opgegaan, doch er bestond daar omtrent geen algemeene kennis. De James-rivier in Virginia was tot aan de watervallen van Richmond nagevorscht, en de eerste vaste Engelsch-sprekende kolonie in Amerika was gesticht te Jamestown (Virginia) in 1607. In 1606 doorzocht kapitein John Smith de Chesapeake-baai, doch de inderdaad merkwaardige Kaart, die volgens zijne onderzoekingen werd geteekend, werd niet vóór 1612 openbaar gemaakt. Van Virginia strekte zich zuidwaarts een dorre, onbebouwde kust uit tot Florida. Daar was men de St. John's rivier opgegaan en hadden de Franschen beproefd zich te vestigen; doch deze kolonie werd door de Spanjaarden verdreven, die in 1564 St. Augustine stichtten.

Ponce de Leon, die in Florida landde en de Soto, die de beneden-Missisipi ontdekte, brachten weinig tot een juiste geographische kennis bij. De berichten omtrent het binnenland van Amerika waren bijna geheel beperkt tot Mexico en Peru, waaruit de Spanjaarden door een systeem van slavernij erger dan de Egyptische, het goud en zilver getrokken hadden, dat hen in de zestiende eeuw tot de machtigste beschaafde natie der wereld gemaakt had. Van Mexico uit als basis hadden de Spanjaarden de Zuid-westelijke Vereenigde Staten noordwaarts tot aan Kansas doorzocht en sommige belangrijke ontdekkingen gedaan, zooals die van de Grand Canyon van de Colorado-rivier, de Pueblos van de Zuid-westelijke Indianen enz. maar zij hadden binnen de tegenwoordige grenzen der Vereenigde Staten, behalve het reeds genoemde St. Augustine, slechts één Kolonie gevestigd, namelijk Santa Fe, N. M.

Dit was in 't kort de geographische kennis der Oude Wereld omtrent de Nieuwe. Hieruit blijkt dus hoe weinig er in Hudson's dagen omtrent Noord-Amerika, ten noorden van Mexico bekend was, en met slechts vier vaste nederzettingen ten noorden van de Rio Grande nl. te Quebec, Jamestown, St. Augustine en Santa Fe waren er op het vasteland weinige bases, van waaruit verdere ontdekkingstochten konden gemaakt worden. Daarom waren alle Europeesche zeevaarders voor 't nemen van verdere inlichtingen, daarvan afhankelijk. Het is duidelijk, dat onder zulke omstandigheden de geheele onderzoeking van een groote rivier als de Hudson en de openbaring van zijn commercieel gewicht aan het meest ondernemende volk van Europa een zeer kostbare vermeerdering van de kennis der Oude omtrent de Nieuwe Wereld was.

Om geen misvatting te vormen omtrent den aard van de eer, die aan Hudson toekomt, moet in 't voorbijgaan gezegd, dat er niet vereischt wordt, dat hij de eerste was, die ons het bestaan leerde kennen der rivier, die zijn naam draagt. Het woord ontdekken beteekent niet noodzakelijk voor 't eerst een ding zien. Zijn eerste beteekenis is openbaren of voor 't gezicht openliggen, vandaar toonen of bekend maken. Columbus was niet de eerste, die Amerika ontdekte, want 500 jaar voor Columbus' beroemde reis hadden de Noormannen dit land reeds ontdekt, en toch noemen wij Columbus terecht den ontdekker, omdat hij zijn kennis aan de menschheid dienstig maakte.

Zóó was het met Hudson. De scherpe inspringende hoek in de Atlantische kust, die de uitwatering der Hudson-rivier kenmerkt, was aan vroegere zeevaarders niet ontgaan, en de bocht in de kustlijn en de rivier zelf was duidelijk aangegeven op kaarten vóór Hudson's dagen gemaakt. Wij kennen zelfs de namen van sommige zijner voorgangers in de haven van New-York. De vroegste Europeesche bezoekers dezer wateren, van wien wij het onwederlegbaar bewijs hebben, was Verrazano, die in 1524 daar aankwam. Hij spreekt over de bovenhaven als een prachtig meer en over de rivier als „una grandisima riviera"— een zeer breede rivier. Hij werd gevolgd in 1525 door Gomez, die de rivier naar St. Antonius noemde. Zonder de minder gemakkelijk te bewijzen, doch niet onwaarschijnlijke aanspraken in aanmerking te nemen, die Fransche, Spaansche en zelfs Hollandsche koopvaardijen tusschen 1525 in 1609 op de rivier lieten gelden is het dus, voor zoover het de onbetwiste bescheiden betreft, duidelijk dat Verazzano den stroom gevonden en Gomez hem een naam gegeven heeft, respectievelijk 85 en 84 jaar vóór Hudson van Amsterdam uitzeilde.

Doch dit alles niettegenstaande, blijft het staan dat Hudson het eerst aan de wereld een authentiek verslag gaf van zijn nauwkeurig onderzoek der rivier, en in den waren zin des woords de uitgestrektheid en de bronnen van dezen grooten stroom aan de menschheid „ontdekte." De verbinding van zijn naam met de rivier is misschien een der sterkste bewijzen voor de algemeene overeenstemming waarmede hij in de zeventiende eeuw werd erkend als de zeevaarder aan wien de natiën hoofdzakelijk hun kennis van den stroom te danken hebben.' Daarom zijn wij wel gerechtvaardigd om Hudson den „ontdekker" der rivier te noemen en hem als zoodanig te huldigen.

(Wordt vervolgd.)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. van Baars.

Deze week werden verschillende gunstige berichten omtrent den toestand van Monseigneur ontvangen. Bij aankomst te Rotterdam zag Z. D. H. er oogenschijnlijk vrij goed uit, kon de rechterarm weder bewegen, doch de vingers nog niet gebruiken, terwijl de spraak, hoewel zoo goed als onbelemmerd, toch nog eenigszins moeilijk viel.

Z. D. H. heeft zich te Rotterdam onder behandeling gesteld van DR. SPAAPEN en wordt verpleegd in het Sint Franciscus-gasthuis aldaar. Moge een volledig herstel spoedig volgen.

Vaarwel!

De Zeereerw. Pater MARIA VICTOR ZWIJSEN zal met de *Prins Frederik Hendrik* naar Trinidad vertrekken en van daar met de *Royal Mail* verder reizen tot Southampton om dan in een der *Harwich*-booten naar Rotterdam over te steken.

Wij roepen Pater Rector een hartelijk vaarwel toe. Z.Eerw. telde hier zeer veel vrienden, zijn vertrek laat een leegte achter, welke niet spoedig zal zijn aangevuld.

Goede reis!

Wederom vertrekken vier Jonge-

---

voegd, het drie afgevaardigden gegeven, en daardoor is het liberaal gebleven.

Een ander middel, om het Christenvolk er onder te houden, werd gevonden op het stuk van benoemingen. Alle ambten moesten aan liberalen worden gegeven. En zelfs de commissaris des Konings van Gelderland moest ontslag nemen, omdat hij te weinig benoemingen deed in Thorbeckiaansche richting.

Het geven van ambten aan liberalen ging zoover, dat er een tijd was, dat in 182 gemeenten van Zuid-Holland 179 liberalen burgemeesters waren. Vooral kwam deze partijdigheid sterk uit bij de benoemingen van notarissen. Op een hoogst enkele uitzondering werden alle plaatsen in liberalen geest bezet. En dat was van te meer belang, omdat daardoor de liberale pers op ongemeene wijze werd gesteund, doordat notarissen in den regel breede reeksen van advertenties te vergeven hebben.

Toch zou het spel nog niet gewonnen zijn geweest door Thorbecke, waren Dordt en Rome er niet geweest. Die twee werden voortdurend geprikkeld, wanneer de kans groot was, dat ze in tegenstand zouden hebben durven komen. In protestantsche kringen heeft in die dagen altijd een soort anti-papisme geheerscht.

Toch begreep men, dat het niet altijd zoo zou kunnen blijven. Thorbecke en de zijnen wilden geen oligarchie. Ze begrepen, dat het heen moest naar het algemeen kiesrecht. Voor dit doel moesten de ongeschikten geschikt gemaakt worden. Het onliberale deel des volks moest geliberaliseerd worden. En dat heeft men gedaan met veel ijver en toewijding door middel van den strijd in de school en in de kerk. De school moest dienen om een christendom boven geloofsverdeeldheid te krijgen. Door de neutraliseering van het onderwijs, door de moderniseering van de theologische faculteit is de liberaliseering van het volk een goed eind weegs geslaagd.

Dat heeft ten slotte geleid tot overmoed. De liberale partij, eindelijk alle schaamte afwerpend, verklaarde in de Tweede Kamer bij monde van den heer Kappeyne, dat de minderheden maar moesten worden onderdrukt.

Bij dit dreigement is het niet gebleven. Het werd volvoerd in de Schoolwet. De scherpe resolutie ging er van door en toen is het Christenvolk uit alle sloppen en stegen in ons land ontwaakt en een volkspetitionnement van 400.000 man was er het gevolg van.

Van dit oogenblik af daalt het liberalisme en klimt de christelijke politiek langzaam naar boven.

Vraagt men, hoe het mogelijk is geweest, het liberalisme zoo te knakken, dat thans zijn macht bijna geheel is weggeslonken, dan antwoordt spreker: in de eerste plaats heeft de Paus daartoe bijgedragen door zijn Encycliek van 1864, en als gevolg daarvan het bekende mandement van de bisschoppen hier te lande. De beginselen van 1789 werden afgekeurd, en bevolen overal voor het christelijk onderwijs te ijveren.

Van dien tijd af dagteekent de afbrokkeling en inzinking van de liberale partij. De vrijzinnige vleugel en de conservatieven bestreden elkander, door eigen gedeeldheid werd de partij machteloos om iets te produceeren.

Van lieverlede ontwikkelde zich uit den boezem der liberale partij de radicale vleugel, die nogmaals haar kracht brak en ten slotte zijn ook uit haar voortgekomen de socialisten, waardoor een machtige groep van kiezers van haar werd afgebrokkeld, al gaan socialisten en liberalen met de herstemmingen toch weer samen. (Gelach.)

Spreker beweert niet, dat liberalen en socialisten dezelfde bedoelingen hebben, doch hierin stemmen beiden overeen, dat ze van oordeel zijn, dat de zaken van den staat niet geleid moeten worden naar den wil van God, doch door den wil van den mensch.

Doch behalve de ontbindende elementen, die den liberalen het bloed aftapten, heeft ook de actie van de anti-revolutionnaire partij tot haar achteruitgang bijgedragen. In 1873 begon de eerste aanval. Die strijd is lang, bang en ernstig geweest. De schoolstrijd heeft de anti-revolutionnaire partij juist gesterkt door de vele en zware offers, die ze daarvoor brengen moest.

In 1873 begon alzoo het keerpunt door het optreden van haar pers. In 1878 trad de a.-r. partij bij de verkiezingen met een program van beginselen op. In 1887 werd het kiesrecht zoo uitgebreid, dat het vroegere kiezersvolk niet meer te herkennen was.

En de eerste stembus na die uitbreiding bracht ons het Kabinet-Mackay. Na de kieswet-van Houten werd de slag zoo ruim en breed gewonnen, dat zelfs ik, zegt spreker, kon optreden. (Gelach).

In 1891 werd het christelijk volksdeel wel weer teruggedrongen en gaven de liberale kabinetten nog blijk van eenige levenskracht der liberale beginselen. In 1905 is die poging herhaald. Nu ja, vervolgde spreker, de liberalen hebben toen wel gewonnen, doch in welke kringen men over die overwinning ook spijt mocht gevoelen, niet in mijn kringen. (Applaus).

Het door den Heer Goeman Borgesius in 1905 geformeerde Kabinet is slechts twee jaar aan het bewind geweest en heeft in dien tijd een beeld van machteloosheid voor heel de wereld vertoond. Na dien tijd hebben de liberalen zelf erkend, dat ze schaakmat zijn. Want na den val van het ministerie-de Meester werd het aan de rechterzijde overgelaten een ministerie te formeeren. En nu meent spreker, dat als er in de liberale partij nog eenige fut had gezeten, ze met een tweede Kabinet had moeten komen. (Applaus.)

Toen het Kabinet-Heemskerk er eenmaal was, was dat een pak van het hart der liberalen. Minister de Meester was wat blij, dat hij den ondraaglijken last naast zich kon neerleggen.

En als er nog een bewijs noodig was, dat er een groot keerpunt in onze staatkundige geschiedenis gekomen is, dan wijst spreker op de verkiezingsprograms van de vrijzinnigen. Een partij, die nog leeft, komt met een serieus strijdprogram tot haar kiezers en b. v. niet met staatspensionneering, waarvan toch niets komt. Daaruit blijkt de abdicatie der liberalen volkomen.

Spreker zegt niet, dat de liberale na langen tijd niet eens terug zullen komen, doch dan zullen we tegenover ons vinden, zegt spreker, haar kinderen: de socialisten.

Zwaar is de taak, vervolgt spreker, die daardoor op rechts wordt gelegd. We hebben geen administratieve ervaring, de intelligentie is niet in hoofdzaak aan onze zijde. Het gemis aan mannen van ervaring en kracht, is onze zwakke kracht. Als rechts zal winnen — en mocht dit het geval zijn, dan lijdt het naar spreker's meening geen twijfel, dat rechts voor een heelen tijd, minstens voor 12 jaar, aan het bewind zal komen — dan waarschuwt hij rechts niet den liberalen aan te doen, wat ze ons gedaan hebben. Onderdrukt nooit de minderheden, onderdrukt nooit het recht door dwang. De liberalen moeten behandeld worden als landgenooten, wien men den tol der eerbied als medeburgers heeft te betalen. Nooit spelen met de kieswet, om de minderheden er onder te houden. De kieswet moet de basis vormen van zulk een algemeene volksvertegenwoordiging, dat er van partijdigheid geen sprake kan zijn. En dit kan, wanneer het gezinshoofdenkiesrecht ingevoerd wordt, gepaard met de invoering van de evenredige vertegenwoordiging.

En dan dient er op voorbeeld van Christus voor gewaakt, dat niet enkel gezorgd wordt voor de ziel, maar ook voor het lichaam, en daardoor voor de welvaart van ons land.

Bedenkt het voorts, dat de mannen van het huidige kabinet de hitte des daags hebben te verduren. Geen vertraging, geen verslapping alzoo bij den a. s. stembusstrijd. Gezorgd ook in Dordt, dat er een groote meerderheid rechts in de 2e Kamer kome, opdat er van een ernstig regeeren sprake zal kunnen zijn.

De stroom des tijds doet het liberalisme zinken, de christelijke levensbeschouwing dringt overal door. Dordt is vroeger anti-revolutionair geweest. Sinds jaren vaardigt dit district een liberaal af. Laat het keerpunt in onze staatkundige geschiedenis ook een keerpunt voor Dordt zijn. Wanneer in dit kiesdistrict een referendum kon worden uitgeschreven over de vragen: „Knielt ge met ons voor het beeld van Christus of laat ge dit na, omdat ge niet aan God gelooft?" dan is spreker sterk in de overtuiging, dat de groote meerderheid de eerste vraag bevestigend zal beantwoorden. Welnu, daarvan geve Dordt zoo spoedig mogelijk blijk.

Op de vraag, die spreker gesteld is, welk district hij zal kiezen, als hij én in Ommen én in Dordrecht gekozen wordt, antwoordt hij dat hij het zwakste district zal kiezen. Word ik in Dordt gekozen, roept spreker uit, dan zal ik uw man zijn ten einde toe. (Geestdriftig applaus.)

En wil men nog een chronologisch en aesthetisch bewijs, aldus besloot spreker zijn rede, dat ook de toon in ons land is omgegaan ten aanzien van wat Oranje vroeger ons was en nu geworden is?

Eerst het chronologisch bewijs. In 1795 moest Oranje met een visscherspink naar Engeland vluchten. In 1847 werd Oranje met het schavot bedreigd en thans is Oranje de band onzer eenheid en van ons nationaal leven. En het aesthetisch bewijs? In 1795 zong men de Marseillaise, in 1847 het Wien Neerlandsch bloed, nog met de vreemde smetten er bij, en thans heft ons volk met geestdriftige stemme aan het oud-Wilhelmus. Blijve het zoo nog lange jaren. (Langdurig geestdriftig applaus).

* *

Te oordeelen naar de herhaalde aanvallen door onderscheidene vrijzinnige organen op deze rede uitgeoefend, mag men wel besluiten, dat zij een buitengewonen indruk heeft teweeg gebracht.

In hoever dit magistraal pleidooi tot de overwinning der christelijk partijen heeft medegewerkt, is natuurlijk niet rekenkunstig uit te maken. Zeker evenwel is de voorlichting, welke van zulke principieele en zakelijk hoog staande redevoeringen uitgaat, voor de kiezers van onberekenbare waarde.

heeren naar Nederland om aldaar hun studiën te voltooien. Ze zijn allen van Aruba en genoten hun opleiding aan het College Sint Thomas alhier. Hunne namen zijn: JACOBO ARENDS, JACOBO R. ARENDS, ELOY ARENDS en JUAN ENRIQUE CROES.

Joseph Moller. ✠

Dinsdagavond overleed plotseling de Edelachtbare Heer JOSEPH MÖLLER, Ondervoorzitter van den Kolonialen Raad, gepensioneerd Gezaghebber van St. Martin en lid van onderscheidene Vereenigingen en Commissies; de Heer MÖLLER bereikte den ouderdom van 60 jaren.

De overledene was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Woensdagnamiddag werd zijn stoffelijk overschot onder buitengewoon veel belangstelling grafwaarts geleid.

Wij betuigen aan de geachte Familie MÖLLER-HASETH onze oprechte deelneming bij dit treurig sterfgeval.

De Koningin-Moeder.

Maandag a. s. zal de verjaring der Koningin-Moeder op de gebruikelijke wijze gevierd worden.

Vlaggen, parade, muziek en bal ten Gouvernementshuize.

Hr. Ms. Utrecht

kwam Vrijdagnamiddag van Bonaire terug.

Door de welwillende beleefdheid van den Kolonel en de Officieren werd de Eerw. Frater, M. RUDULPHUS, Bisschoppelijk Inspecteur van het Bijzonder Onderwijs, in staat gesteld de reis naar Bonaire mede te maken.

Hr. Ms. Friesland.

komt eerstdaags naar Curaçao om in onze wateren te vertoeven gedurende de afwezigheid van de *Utrecht*, welke op het eind van Augustus naar Amerika vertrekt tot opluistering der Hudson-Fultonfeesten. Wij zijn de Regeering dankbaar voor dezen hoogst voorzichtigen maatregel.

Hoedenindustrie.

Dat er ook van andere zijde als van de Vereeniging voor den Middenstand in Nederland geijverd wordt voor de bevordering onzer Hoedenindustrie, kan o. a. blijken uit hetgeen de Vereeniging „Oost en West", gedaan heeft om deze industrie te helpen. Het Bestuur dier Vereeniging heeft zich gewend tot de voornaamste hoedenfirma's in Amsterdam, Hamburg en Parijs, om inlichtingen. Deze correspondentie is indertijd naar Curaçao overgemaakt en door den Heer Gouverneur ter hand gesteld aan de Commissie voor „Oost en West", alhier, die er de Maatschappij van landbouw, enz. mede in kennis gesteld heeft.

Door het Bestuur der Kolonie zijn toen aan de afdeeling „Boeatan" van „Oost en West" eenige monsters van Curaçaosche hoeden opgezonden, welke bijzonder in den smaak vielen, welke zending later gevolgd werd door eene nieuwe opzending van monsters aan „Boeatan", door den Heer LORENZO DE WINDT alhier, waarop nog het antwoord wordt verwacht.

Dankbaar wordt deze medewerking van het Bestuur van „Oost en West" erkend, en de wenken vervat in de door hetzelve gezonden correspondentie zijn van veel nut geweest voor de hoedenvlechtsters, daar men hier erkennen moest, dat die wenken zeer juist waren.

Moge het „Oost en West" gegeven zijn weldra de vruchten van zijne gewaardeerde bemoeiingen in deze in ruime mate te aanschouwen.

De Pest.

Zaterdagavond, 17 Juli ll. hebben zich weder twee pestgevallen voorgedaan te Caracas.

De Fransche Kabel.

In de *Gaceta Oficial* van 16 Juli ll. wordt medegedeeld, dat de kabel tusschen Curaçao en La Vela de Coro weder hersteld is en mitsdien opnieuw is geopend ten dienste van 't Publiek.

Venezuela betaalt zijne schulden.

Voor Juli werd betaald aan 3% Nationale schuld de som van 44.324,39 Bolivares, waarvan aan Nederland 3.368,17 B. toekwam.

En aan 30% Invoerrechten der Douanen van La Guaira en Puerto Cabello werd betaald de som van 222.125,42 B. waarvan aan Nederland 5.728,60 B.

Aankomst der Curacaoche hoedenvlechtsers.

Eindelijk zijn zij er dan, de vier Panama-vlechtsters uit Curaçao; Na een voorspoedigen overtocht kwamen zij op den 27ⁿ Juni j.l. des avonds half acht behouden en in goeden welstand aan met het stoomschip Prins Willem I der Kon. W. I. Mail. Tijdig verwittigd van het uur van aankomst der boot bevonden zich enkele minuten te voren bij de aanlegplaats aan de De Ruiterkade; Mevrouw Meuwsen, die met buitengewone welwillendheid de taak op zich genomen heeft de dames in al les bij te staan en behulpzaam te wezen, de Heeren van het Bestuur der Middenstanstentoonstelling en schrijver dezer regelen, om de met zooveel belangstelling verwachte dames bij haren aankomst in Nederland te verwelkomen.

Weldra kwam het fraaie schip met de nationale driekleur in top statig aangestoomd en toen het gemeerd lag langs den steiger begaf het gezelschap zich aan boord, waar het door de dames met blijde gezichten ontvangen werd.

Van de hartelijke toespraak van den Heer Meuwsen, Voorzitter van het Uitvoerend Comité, die ondergeteekende namens de dames met een kort woord van welgemeenden dank beantwoordde, van den rit rechtstreeks van boord naar het Paleis voor Volksvlijt, het bezoek aan de tentoonstelling en verdere gebeurtenissen tot en met het aanvangen van den arbeid reeds op den namiddag van den volgenden dag, maakte de pers reeds vermelding; ondergeteekende wenscht echter hieraan een woord van dank toe te voegen ter herinnering aan het gewichtig oogenblik, waarop de dames zich begaven naar de standplaats die voor de inzending van het Gouvernement van Curaçao gereserveerd is.

Zooals reeds Z.E. de Minister van Binnenlandsche Zaken bij de plechtige opening der middenstandstentoonstelling op den voor den Middenstandsbond zoo gedenkwaardigen dag van 15 Juni j.l. in de openingsrede aanstipte, is het Gouvernement van Curaçao door het Uitvoerend Comité in staat gesteld geworden de hoedenvlechtsters uit te zenden, en zal dan ook de Kolonie Curaçao steeds met de grootste erkentelijkheid dien edelmoedigen daad van het Comité blijven gedenken.

Ook schrijver moet een woord van oprechten dank aan voornoemd Comité van het hart, aan Mevrouw Meuwsen echter voor hare groote goedheid jegens de dames, en aan haren waardigen echtgenoot, den hooggeachten Voorzitter van het Comité wenscht hij langs dezen weg zijn innigen dank te betuigen voor diens algeheele toewijding en bereidwilligheid bij de voorbereiding van dit schoon en edel werk; den Heer Meuwsen komt bovendien alle eer toe wegens het opwerpen van het voorstel tot de uitzending der dames-vlechtsters; ook brengt hij hulde aan den Heer Jacot, Architect van de Tentoonstelling, die op zoo smaakvolle wijze de standplaats van de inzending van het Gouvernement van Curaçao heeft weten in te richten, hij vertrouwt dan ook gedurende zijn verdere werkzaamheid op de Tentoonstelling op dezelfde, zoo hoog gewaardeerde medewerking te mogen blijven rekenen.

Een ieder die nu dus de Tentoonstelling bezoekt kan de vier hoedenvlechtsters uit Curaçao kalm en rustig, doch gestadig aan den arbeid zien, en hare groote vaardigheid in het vlechten bewonderen; niet alleen de tentoongestelde hoeden en het overige vlechtwerk zijn door aankoop te bekomen, maar ook worden gedurende te Tentoonstelling door de dames hoeden in alle gewenschte modellen en kwaliteiten vervaardigd; wij willen hopen, dat zeer velen gebruik zullen maken van deze zeldzame gelegenheid om zich een fijnen Curaçaoschen Panamahoed aan te schaffen, dien men naar eigen smaak zelf heeft zien vervaardigen.

Met groote voldoening kan ondergeteekende getuigen, dat het overtalrijke publiek, dat zich als het ware voor de Curaçao-Inrichting verdringt, onmiskenbare blijken geeft van de grootste belangstelling in deze hoogst interessante industrie der aan het Moederland zoo innig verknochte Kolonie Curaçao.

Moge de Curaçao-Inzending blijken te wezen eene bijzondere attractie der Tentoonstelling en moge de kroon op het werk gezet worden door het succes en de blijvende resultaten, die door duizenden in de Kolonie Curaçao hoopvol tegemoet gezien worden.

De Vertegenwoordiger van het Gouvernement van Curaçao,

A. CHARLOUIS.

De Middenstandsbond.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd,

275 ratten en
1416 muizen, alzoo een totaal bedrag van 10424 ratten en 70796 muizen.

Plaatsgebrek

verhinderde ons, zeer tot onze spijt, het Reglement voor de leesbibliotheek der „Reunion San Hosé" van de Overzijde nog in dit nummer op te nemen. De volgende week zullen wij er zeer gaarne de noodige ruimte voor beschikbaar houden.

Het Ministerie.

Dr. Nolens, het Kamerlid voor Venlo, schrijft in de N. Venl. Ct.:

„Het zal zeker te betreuren vallen als de Minister van Oorlog om gezondheidsredenen de taak, waarvoor hij getoond heeft in alle opzichten geschikt te zijn, zou moeten neerleggen.

„En evenzeer zal het voor het Kabinet te betreuren zijn als een ander zijner leden, die door vriend en vijand geacht wordt de ware man op de ware plaats te zijn, tot een hooge betrekking elders door H. M. de Koningin zou worden geroepen."

De Tijd teekent hierbij aan:

„Reeds sinds eenige dagen was ons bekend, dat de heer Sabron zal aftreden; nu dr. Nolens de zaak aldus ter sprake brengt, is er o. i. geen reden meer om onze lezers hiervan onkundig te laten.

„Wie is de Minister, die „tot een hoogere betrekking elders" zou kunnen geroepen worden? Moet deze vage aanduiding in verband gebracht worden met het aftreden van generaal Van Heutsz als Gouverneur van Oost-Indië?

„Wij kunnen niet meer dan gissen. Wij hopen verder, dat onder de bewindslieden die om „persoonlijke redenen" hun ontslag zouden kunnen vragen, niet behoort onze uitstekende Minister van Justitie, omtrent wiens gezondheidstoestand in den laatsten tijd minder gunstige berichten inkwamen."

In dit verband wordt de waarschijnlijkheid grooter van een ons bekend geworden gerucht, dat de heer Idenburg bestemd zou zijn Gouverneur-Generaal Van Heutsz te vervangen, terwijl dan de heer Colijn, het gekozen Kamerlid voor Sneek de toekomstige Minister van Koloniën zou zijn.

Het Haagsche corresp-bureau meldt:

De gezondheidstoestand van den Minister van Oorlog, welke drukken arbeid verbiedt, heeft generaal Sabron genoodzaakt zijn ontslag te vragen aan de Koningin, die het dezer dagen ontvangen verzoek in handen stelde van den Ministerraad.

De Minister van Justitie, die zijn rusttijd doorbrengt in 't Schwarzwald is welvarend en hoopt te zijner tijd zijn werkzaamheden te hervatten.

Van verdere persoonsverwisselingen in het Kabinet in verband met de a.s. gouverneurgeneraals-vacature is tot dusver niets bekend."

Niet Kuyper, maar Heemskerk.

Wij lezen in de *Stichtsche Courant*, het orgaan van het anti-revolutionnaire Kamerlid De Waal Malefijt:

„Aan het optreden, zoo noodig, van dr. Kuyper staat thans o. i. niets meer in den weg.

„De stembus heeft gesproken in zijn voordeel. De groote vraag is nu o.i., zal dr. Kuyper te vinden zijn andermaal de thans dubbel zware regeertaak te aanvaarden zoo een sterke aandrang daartoe op hem wordt uitgeoefend."

Wat kon toch de *Stichtsche Ct.* hebben genoopt, het bovenstaande te schrijven vraagt *Het Hgs.*

„De vraag, of dr. Kuyper eventueel bereid zou zijn weer minister te worden en dan natuurlijk weer minister-president, is voor het oogenblik zonder eenige practische waarde.

Ze is veeler minder kiesch ten aanzien van minister Heemskerk, wien eigenlijk te verstaan wordt gegeven, dat hij gerust kan, misschien behoort, op te stappen.

Bij alle waardeering voor de groote gaven van dr. Kuyper blijft toch het feit, dat de inzet van den verkiezingsstrijd, voor de vereenigde rechterzijde niet is geweest het effenen van den weg tot het ministerambt voor dr. Kuyper, maar het behoud van het ministerie Heemskerk.

Indien de heer Heemskerk zijn portefeuille neerlegde om geen andere reden dan om voor dr. Kuyper plaats te maken, dan zou dit door de rechterzijde als geheel zeer euvel worden opgenomen.

Gelukkig behoeft daarvoor niet de minste vrees te bestaan."

„De Standaard" zegt thans zoo onomwonden mogelijk, dat een optreden van Dr. Kuyper in het Ministerie is uitgesloten:

Van zekere zijde is min of meer aangedrongen op een reconstructie van het Kabinet, en zulks met het oog op den Kabinetsformateur van 1901.

Onzerzijds is dit denkbeeld niet alleen niet gevoed, maar zoo beslist mogelijk afgesneden, toen ons blad reeds voor maanden op de meest stellige wijze verklaarde, dat een latere opneming van den genoemde in het Kabinet was uitgesloten.

Naar het schijnt, is op die stellige woorden niet genoegzaam gelet, of heeft men althans gedacht, dat latere omstandigheden in de toen gedane uitspraak wijziging konden brengen.

Ook hieraan echter is door ons nooit voedsel gegeven en uiteraard zouden we, zoo onze uitspraak van toen haar geldigheid had verloren, ze ook openlijk herroepen hebben.

Dit deden we niet en vermaakten er ons dan ook niet weinig mede, toen we in de stembusdagen zelfs een man als mr. van Houten hoorden roepen: „In 1905 was het: Kuyper moet weg! Thans is de leuze: Kuyper moet wegblijven."

Vreemde leus tegen iemand, samens wien reeds voor enkele maanden verklaard is, dat elk denkbeeld om niet weg te blijven was uitgesloten.

Het tegenwoordig Kabinet blijft wat het is, en zal, door het votum der kiezers gedragen, de leiding van 's Lands zaken, ongewijzigd in zijn personeel, blijven voortzetten."

Mr. de Marees van Swinderen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken reisde Vrijdag 2 Juli, uit Rotterdam met de boot van de Ned. Amerikaansche Stoomvaartlijn met een verlof van ruim ééne maand naar Noord-Amerika, waarheen mevr. De Marees van Swinderen, zijne echtgenoote, reeds sedert eenigen tijd vertrokken is.

Tegen Dr. Kuyper.

Heel de Nederlandsche Pers is in rep en roer over een beweerden „Lintjes-handel" van Dr. Kuyper, toen hij Minister van Binnenlandsche Zaken was.

Wij verheugen er ons over, dat eindelijk iemand is aangetroffen, die een blad kon vinden, om een en ander gepubliceerd te krijgen. En wel hierom: sinds twee jaren deed het verhaal, maar danig opgesmukt en vergroot, reeds overal de rondte. Vooral in Amsterdam en Haarlem hoorden we er meermalen over praten.

Nu de zaak publiek is geworden, kan men niet meer met achterbaksche bittertafel-lasterpraatjes komen, maar moet men *feiten* noemen en *bewijzen* voorbrengen.

Welnu, er zijn feiten genoemd. Maar juist wat bewezen worden moest, is geenszins bewezen: dat Dr. Kuyper, om aan geld voor de anti-revolutionaire verkiezingskas te komen, een of meer personen een ridderorde heeft bezorgd.

Dit is het punt, waar het op aankomt. Wij moeten ons door allerlei geschetter niet van de wijs laten brengen. *Hiervan* heeft men Dr. Kuyper beschuldigd. *Dit* moet dus bewezen worden.

Onzinnig is de eisch, dat Dr. Kuyper zou moeten bewijzen, dat die beschuldiging onwaar is.

Neen, hij heeft ontkend, zelfs ontkend met explicaties. Na die ontkenning heeft men niet het recht hem voor schuldig te houden, zonder dat eerst het *overtuigend bewijs* van het ten laste gelegde feit is geleverd.

Nog steeds geldt de rechtsregel: *unus quisque bonus habetur, donec malus probatur*: men wordt voor onschuldig gehouden, zoolang de schuld niet bewezen is.

En ging het niet tegen Dr. Kuyper, dan zou de liberale pers dit ook wel hier van toepassing achten.

Raad v. Tucht voor de Koopvaardij.

In zijn Woensdagavond te Amsterdam gehouden zitting behandelde de Raad de zaak betreffende het stoomschip Prins Willem I. kapt. A. R. Nijboer, van den K. W. I. Maildienst, hetwelk in den nacht van 15 Mei jl. op reis van New-York koers zettende naar St. Marc, nabij Gonave Island, Haiti, op een koraalrif vastliep.

Uit de voorgelezen scheepsverklaring bleek, dat het schip op den 13n te St. Marc arriveerde, daar loste en laadde en den volgenden dag de reis voortzette. 's Nachts was het zwaar weer: regen, donder en bliksem. Den 15n te 1 uur, met Gonave in zicht, gebeurde het ongeval. De machine stopte. Het schip maakte geen water: er werd achteruit gestoomd, doch voorloopig zonder gevolg. Den 17n werden de passagiers ontscheept. En toen nu geleidelijk door lichters een goed deel van de lading was overgenomen, kon het schip zonder moeite achteruit stoomen en kwam vlot. Langzaam opgestoomd tot Port au Prince, bleek dat geen averij was beloopen.

Uit de nadere verklaringen van den kapitein bleek o. a., dat in weerwil van zijn order aan den Iˢᵗᵉⁿ stuurman, die op de commandobrug stond, om zoodra geen goede peiling van St. Marc's punt was verkregen, hem te wekken, deze verzuimd had dit te doen. Getuige weet overigens het ongeval aan het uit den koers geraken door den wind.

Nadat de 3e stuurman. W. Brandsma, had verklaard die order te hebben overgebracht, werd de bedoelde 1e stuurman, R. Wagemaker genaamd, gehoord. Hij verklaarde, dat hij in dien nacht van 14 op 15 Mei te 12 uur de wacht van den 3n. stuurman overnam en deze hem de order overbracht. Maar hij vatte die op als in deze omstandigheid niet zoo ernstig bedoeld. Hij peilde te 1.25. De afstanden van St. Marc's punt nam hij op den gis; onmogelijk toch op 2, 3 & 4 mijl te peilen. Op 2½ mijl wilde hij passeeren, Maar bekend is, dat de afstand niet zoo ver van zee is als de kaarten aangeven. Vóór de stranding zag hij noch licht, noch land Overigens zegt get. dat hij vroeger nooit had ondervonden, dat op dit punt een schip uit den koers geraakte.

Voorts werd de 1e machinist en drie matrozen gehoord.

De Raad zal later uitspraak doen.

Het Vaderland.

DE CURACAOSCHE MIJNWET.

Eerste Kamer der Staten-generaal Vergadering van 28 Juni.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Reekers**: Mijnheer de Voorzitter! Ik behoef geen lang betoog te houden, want bij gelegenheid van de behandeling van de Nederlandsche exploratiewet heb ik voldoende mijn gevoelen over dit onderwerp gezegd Mijn bezwaren van toen zijn niet weerlegd, althans ik heb die weerlegging niet gevonden, maar bij de beslissing over de wet is toch gebleken, dat mijn meening zoo weinig instemming heeft gevonden, dat ik niet zal beproeven reeds zoo kort daarna de Kamer tot een andere meening te brengen. Toch kan ik dit wetsontwerp niet laten voorbijgaan, zonder met een enkel woord wederom op mijn bezwaren te wijzen en te zeggen waarom ik, evenals tegen de laatste Nederlandsche mijnwetten, ook tegen dit wetsontwerp ben gekant. Het berust ongeveer op dezelfde beginselen als onze mijnwetgeving uit deze twintigste eeuw. Eén zaak heeft het wetsontwerp echter voor op onze Nederlandsche wet. Het is oprechter. Geen tijdbepaling van 6 of 15 jaar, die feitelijk toch is een definitive regeling; geen zijdelingsche ontneming van het recht van den grondeigenaar door hem het zoeken te beletten, terwijl men toch eigenlijk op het oog heeft zijn eventueele rechtmatige aanspraken op exploitatie: zelfs geen beroep op de laatste alinea van het Burgerlijke Wetboek, dat van wijzigingen door de wetten of verordeningen op het stuk van de mijnen spreekt, maar waarbij men ten slotte het woord *ontnemen* als gelijkluidend beschouwt met het woord *wijzigen*.

Rechtuit verklaart dit wetsontwerp: over de navolgende delfstoffen in de kolonie Curaçao mag de eigenaar van grond niet beschikken. Nu ligt hierin misschien nog een zeker euphemisme. Ik voor mij zou nog liever gelezen hebben, dat de daar bedoelde delstoffen het eigendom van den Staat zijn. Maar dit doet weinig ter zake, want het is zeer duidelijk, dat volkomen hetzelfde wordt bedoeld, en ik haal dit dan ook alleen aan om er op te wijzen, dat men toch gevoeld heeft op deze wijze niet zonder zekere vergoelijkende uitdrukkingen te kunnen te werk gaan. Een allermerkwaardigst staaltje daarvan heb ik in een van de stukken gevonden, n. l. in de Memorie van Antwoord over dit wetsontwerp aan de Tweede Kamer, die niet van dezen Minister is, maar van zijn voorganger.

Wanneer na het tot stand komen van deze wet een grondeigenaar op Curaçao zou beschikken over de delfstoffen, die op het oogenblik zijn eigendom zijn, zou hij zich hoogstwaarschijnlijk aan een ernstige strafvervolging blootstellen, dan zou zijn daad wellicht gequalificeerd worden als diefstal, omdat die delfstoffen het eigendom zijn geworden van den Staat.

Wanneer nu daarentegen de Staat het eigendom annexeert van dien grondeigenaar uit Curaçao, wordt daarvan met zeer veel elegantie gezegd: "De strekking van het eerste lid van art. 1 is niet anders dan om de delfstoffen geheel aan de *vermogenssfeer* van den eigenaar van den grond te onttrekken."

Mijnheer de Voorzitter! Men denkt aan de daad van de groote Mogendheden, die in Afrika de sfeer van invloed in zekere landschappen onttrekken aan de zwartjes, die er tot nog toe de onbeperkte eigenaars van zijn geweest.

Wij hebben hier in deze wet een onteigening. Dat op Curaçao de ondergrond het onbetwiste eigendom is van den eigenaar van den bovengrond blijkt uit een aantal plaatsen in de stukken, die ik niet zal aanhalen. Ik behoef alleen te wijzen op de rede van dezen Minister van Koloniën, waarmede hij dit wetsontwerp verdedigd heeft in de Tweede Kamer.

De Minister heeft daar uitdrukkelijk betoogd, dat op Curaçao de menschen in hoofdzaak exploiteeren krachtens eigendom en niet krachtens concessie exploiteeren, al zijn er natuurlijk wel enkelen, die ook krachtens concessie exploiteeren, maar zij kunnen hier buiten beschouwing blijven. Deze stelling vormt eigenlijk den grond van het geheele betoog, dat de Minister in de Tweede Kamer heeft gehouden. Dat recht van eigendom van den ondergrond staat in Curaçao nog veel sterker dan hier. Hier had men de wet van 1810, waaruit men in verband met de laatste alinea van art. 626 van ons Burgerlijk Wetboek, zij het dan ook eenigzins gedwongen, toch kon distileeren, dat de wetsvoorstellen geheel in orde waren en geheel in harmonie met onze bestaande wetgeving. Maar op Curaçao, zoo zegt de Minister van Koloniën, heeft die wet van 1810 niet gegolden en wanneer zij daar zou gegolden hebben zou de beschikking over de phosphaten toch hebben toebehoord aan den eigenaar van den grond. Desniettegenstaande en alhoewel die phosphaten dus in elk geval het onbetwiste eigendom waren van den eigenaar van den grond, waarover hij de volste beschikking had, en die hij kon exploiteeren, zooals hij wilde, worden die phosphaten — het doet er niet toe, of er nog te vinden zijn of niet, want het geldt hier een principieele quaestie— eenvoudig mede geannexeerd.

Hier wordt dus eigendom ontnomen en wanneer dat geschiedt zonder inachtneming van de vormen, die daarvoor in onze wetten zijn voorgeschreven, dan kan ik niet met den Minister instemmen, dat dit wetsontwerp den toets der billijkheid kan doorstaan, dan is dit in mijn oog een *onbillijkheid*

Nu wijs ik nog op deze eigenaardigheid, dat het volstrekt onzeker is, of er eenig belang is bij deze geheele wet. Behalve artikel 10, dat slaat op de eigenaren, die reeds bezig zijn met exploiteeren, een artikel, waartegen ik geen bezwaar heb, waarmede ik mij integendeel zeer goed kan vereenigen — bovendien een artikel, ter encadreering, waarvan eigenlijk deze geheele wet is gemaakt— behalve dan dit artikel is het volkomen onzeker, of er eenig practisch belang bestaat bij deze geheele wet.

De Minister waarschuwt er zelf tegen een oordeel over het practisch belang te vellen, alvorens gebleken is het resultaat van de onderzoekingen, die door den ingenieur op Curaçao geschieden. Hij voegt er bij: zelfs indien het resultaat van die onderzoekingen mocht wezen, dat er niets wordt gevonden, dan is het toch nog mogelijk, dat in de toekomst iets gevonden wordt.

Men ziet het dus: een absolute onzekerheid ten opzichte van de practische gevolgen.

Ik vraag mij af: is dit een voordeel of een nadeel van deze wet?

Ik voor mij zou wenschen, dat tal van geldelijke belangen bij een dergelijke wet betrokken waren. Dan zou een zoodanige wet een weinig meer belangstelling inboezemen, dan zij nu doet. Thans behoort zij tot het getal van kleine wetjes, waarbij niemand belang heeft, die schijnbaar niets beteekenen, maar die toch beginselen in onze wetgeving binnenvoeren, welke groeien en zich vroeg of laat ten nadeele of tot verdriet van zeer velen wel degelijk zullen doen gelden.

Wanneer men wil nagaan hoe dit plaats vindt, dan behoef ik slechts te wijzen op den gang van onze mijnwetgeving in de laatste jaren. Men begint met een exploratiewetje van 6 jaren. Dit gaat er door, omdat 6 jaar eigenlijk niet veel beteekent; dat is een van de argumenten. Dan komt men tot een verbod van exploratie voor 20 jaar, hetgeen eigenlijk beteekent een definitief verbod; dit wordt verdedigd met de bewering, dat het beginsel toch een maal is aangenomen en het maar een kleine voortzetting is op den weg dien men reeds heeft betreden. Nu is men reeds zoover dat men, ook zonder verwijzing naar de wet van 1810, die bij de vorige wetten nog als argument werd aangehaald en nog al een rol speelde, een wijziging van het eigendomsbegrip volgens art. 622 van het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek en van art. 626 van ons Burgerlijk Wetboek verdedigt als iets volkomen billijks en als het uitvloeisel van een billijk beginsel, dat men reeds bij die vorige wetten heeft aangenomen.

Zoo groeit het. Wanneer men nu mettertijd eens den wensch uitspreekt die als ik wel heb in de Tweede kamer reeds eens werd uitgesproken, om aan grondeigenaren, die hun grond niet voldoende vruchten doen afwerpen, in het algemeen belang dien eigendom te ontnemen, dan zal men dat kunnen doen met een beroep op volkomen hetzelfde beginsel; men past dan alleen op andere zaken toe hetgeen men op het oogenblik alleen meent toe te passen op de mijnwetgeving.

Wanneer men dien weg opgaat, dan zal men zoo langzamerhand onze geheele begrippen van eigendom, die in art. 626 van ons Burgerlijk Wetboek zijn neergelegd, wijzigen zoo, dat eigenlijk van art. 151 der Grondwet, onder welks hoede die begrippen staan, niets meer te beschermen overblijft; dan is de basis geheel en al verdwenen en is dat artikel van de Grondwet volkomen nutteloos geworden, want dan is er niets meer te waarborgen. Dit kan het gevolg zijn van het doorvoeren der beginselen die in onze mijnwetgeving zijn nedergelegd.

Ik zal het hierbij laten en niet eens stemming vragen over het wetsontwerp, maar ik heb de gelegenheid niet kunnen laten voorbijgaan om mijn gevoelen over dit onderwerp nog eens te openbaren.

Wordt vervolgd.

VENEZOLANIA.

Ook „Mémorial diplomatique" komt met eenige bijzonderheden omtrent de werkelijke redenen van het aan dr J. de J. Paul gegeven ontslag. „De Nieuwe Courant" ontleent daaraan, dat dr. J. de J. Paul de tusschenkomst der Vereenigde Staten niet heeft kunnen inroepen tot eerbiediging van de eigendommen van vreemdelingen, in Venezuela wonende. Want de woning van den heer Thielen werd niet geplunderd, omdat hij Nederlander was, maar omdat hij een schoonzoon was van Tello Mendoza, oud-minister van Castro.

Dr. Paul behoefde dus geen vrees voor de veiligheid der vreemdelingen te koesteren. Wel had hij veel te vreezen voor zichzelf. Want, van de drie personen, die toen de macht in handen hadden, had de eerste, de vice-president Gomez, alle redenen om zich over Castro te beklagen; de tweede, generaal Bautista, had ook nimmer oorzaak tot lof van den dictator, terwijl dr. J. Paul integendeel niets dan weldaden van Castro had genoten, wiens geheele vertrouwen hij bezat en die hem met de behartiging van zijn belangen had belast. Door tegen Castro op te treden, wist hij dat hij zijn ouden meester verried en was hij er zeker van zonder mededoogen te worden gefusilleerd, wanneer de partij van den ex-dictator weer de macht in handen kreeg. Deze laatste mogelijkheid voorziende, heeft Dr. Paul niet geaarzeld een beroep op een vreemde mogendheid te doen. En op welke mogendheid! De Vereenigde Staten, wier tusschenkomst elke Venezuelaan beschouwt als een nationaal onheil!

Dat zal men hem nooit vergeven! „Memorial diplomatique" zegt verder, dat Dr. Paul zich nooit kon beroepen op den minister Gonzalez Guinan, want tijdens de crisis was deze geen Minister van Buitenlandsche Zaken. En het is deze minister juist, die thans de officieele telegrammen heeft gepubliceerd, waar uit dr. Paul's, wonderlijke rol is gebleken.

Ten slotte wordt gezegd, dat Dr. Paul zichzelf de zending heeft opgedragen, die hij in den vreemde heeft vervuld, dat deze zending niet is goedgekeurd door het ministerie, dat eenige dagen later optrad en dat men in Venezuela, meer dan daar buiten, er over verwonderd is geweest den man, die oorzaak was van de breuk met het buitenland, aan het werk te zien om te regelen, wat hij eerst had bedorven.

Deze laatste toevoeging, dat dr. Paul zich zelf als gevolmachtigd gezant heeft opgeworpen, is bepaald onjuist.

De aanstelling van Dr. PAUL is officieel geschied, publiek gemaakt in de *Gaceta Oficial*. Wel werd zijn benoeming onmiddelijk sterk becritiseerd, en werd publiek in de Bladen zijn goede trouw betwijfeld, maar de Regeering van Venezuela heeft officieel door tusschenkomst van dr. Paul met Frankrijk en Nederland onderhandeld en na de onderteekening van het Protocol weder een Consul op Curaçao en verschillende Consulaire agenten in Nederland aangesteld.

Vreemd blijft het, dat de nieuwe gezant, die reeds 23 Juni zou vertrekken, nog niet benoemd is.

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO